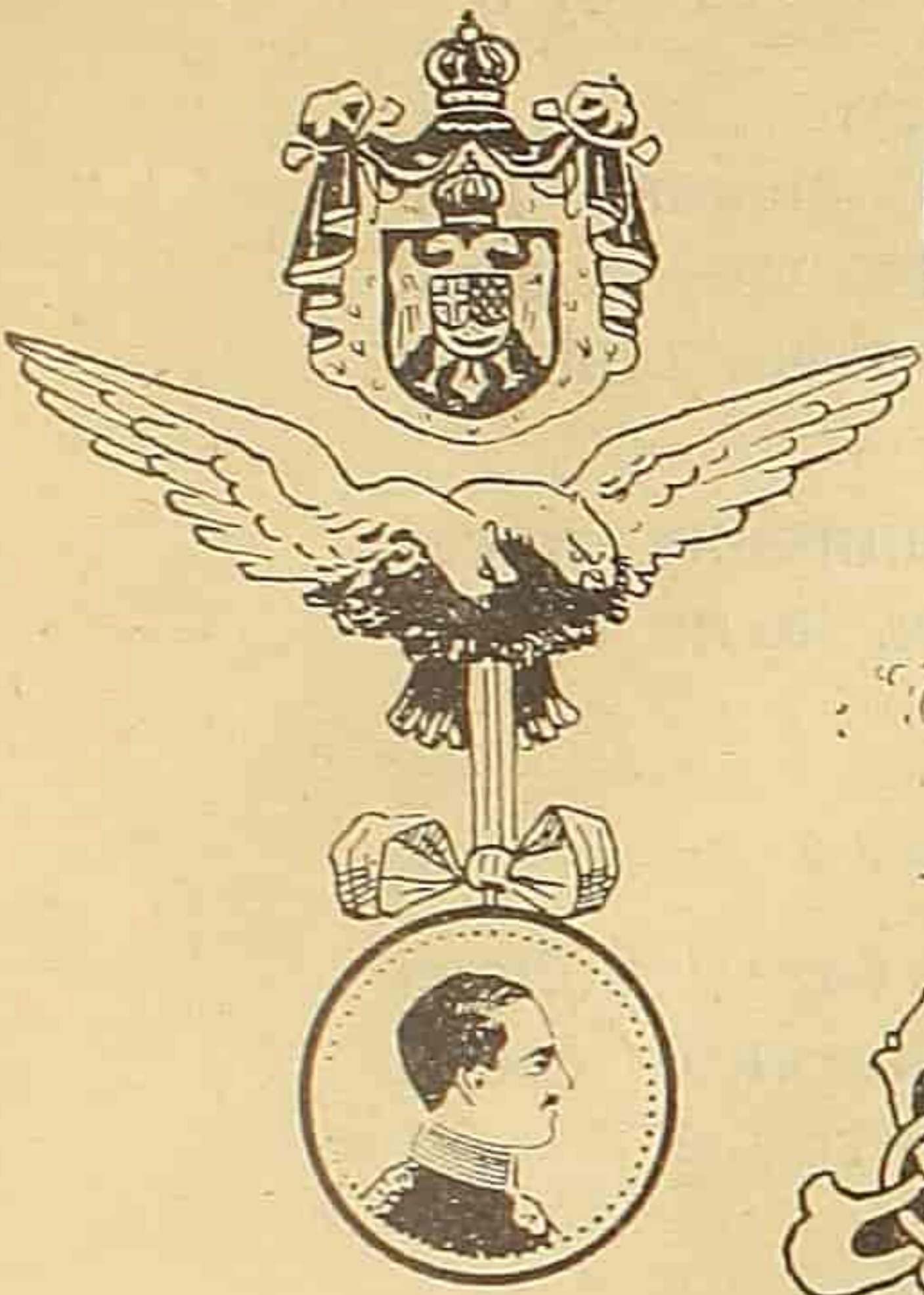
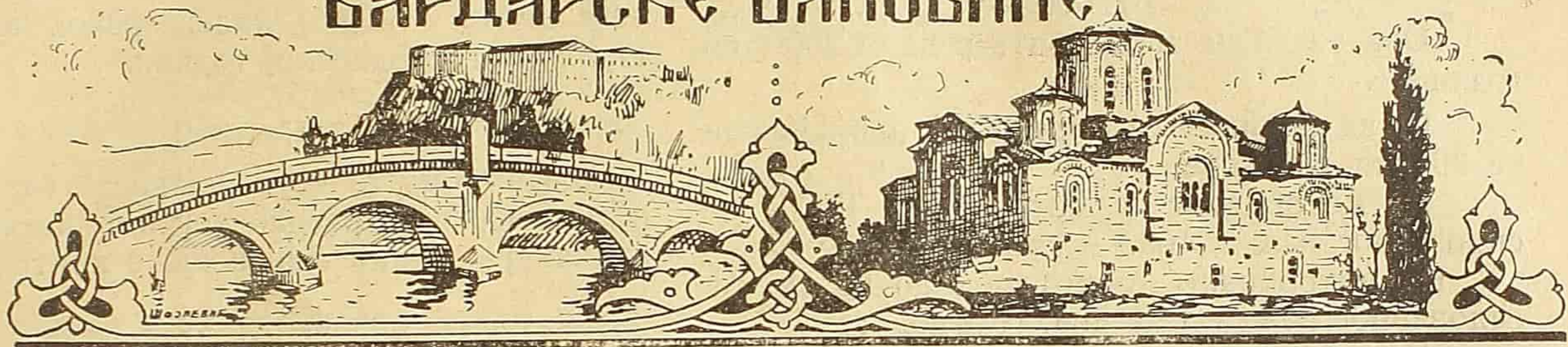

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ

ВАРДАРСКЕ БАНОВИНЕ

10. МАЈА 1930. ГОД.
СУБОТА

БРОЈ 2 ДИНАРА

ГОДИНА I. Број 6
СКОПЈЕ

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ излазе један пут недељно. Годишња претплата је 80, а за иностранство 140 динара. Огласи се првмају по утврђеној тарифи. Рукописи, огласи и претплата се шаљу на адресу Банске Управе за Уредништво Службеног Листа.

Врсте и износ бановинских такса

УРЕДБА

Члан 4.

бановинским дажбинама Вардарске Бановине
за покриће расхода бановинског буџета за
1930-31. годину

У корист Бановине наплаћују се следеће бановинске таксе и то:

Члан 1.

За покриће расхода предвиђених бановинским буџетом за 1930/31. год. разрезиваће се и наплаћивати приходи предвиђени у буџету по прописима и на начин прописан овом Уредбом.

- 1) Такса на вариетеа, кабареа, орфеуме, барове и остале сличне приредбе: 10% од бруто прихода.
- 2) Такса на забаве, игранке, музичке концерте: 25% од висине државне таксе.
- 3) Такса на биоскопске улазнице: 4% од вредности улазница, не рачунајући државну и општинску таксу у вредност улазнице.

I Бановински прирез на непосредне порезе.

- 4) Такса на ловачке карте по 20.— дин. од комада, а на риболовне карте за лов по рекама и потоцима 10. дин. од једне карте годишње,
- 5) Такса на риболов са Охридског, Преспанског и Дојранског језера: 10% од продајне вредности свеколике уловљене рибе.

Члан 2.

У име бановинског приреза разрезиваће се и наплаћивати: 40%-тни бановински прирез на државне непосредне порезе и то: на при ход од земљишта (земљарина), на приход од зграда (кућарина), ренте, на добитак од предузећа обвезних на јавно полагање рачуна (друштвени порез), на приход од несамосталног рада и занимања (службенички порез).

- 6) Такса на сечу шуме по 2% од вредности дрвне масе исказане у купо — продајном уговору, односно 2% од вредности дрвне масе за коју појединац добије дозволу сече за спекулативне сврхе; док се сеча по дозволи за годишњу властиту употребу изузима од плаћања ове таксе.

Прирез на непосредне порезе разрезиваће и наплаћиваће пореске управе и регистар разрезаног приреза послати Финансијском Одељењу Краљевске Банске Управе.

Ова се такса наплаћује како за сечу државних, самоуправних тако и приватних шума.

Члан 3.

За бановинске прирезе вреде у смислу § 63. Закона о Банској Управи прописи за државне порезе, како у погледу разрезивања тако и начина наплате, овршног поступка, камата и застарелости.

- 7) Такса 2% од закупнине испаша на државним суватима, ако закупац изводи на испашу преко 200 грла оваца, рачунајући у тај број и свако јагње као једно грло, а 1% ако води испод 200 таквих грла.

- 8) Такса на сточне пасоше и то: 5 дин. од грла крупне стоке и 2 дин. од грла ситне стоке.

- 9) Такса на моторна возила на копну, као што су: аутомобили, моторцикли и бицикли са мотором и то:

- а) на луксузне аутомобиле наплаћиваће се од фабричне цене у доба куповине и то;

од вредности до	55.000.—	динара	0.50%
"	"	"	75.000.—
"	"	"	100.000.—
"	"	"	120.000.—
"	"	"	150.000.—
"	"	"	200.000.—

Ова такса не може бити већа од 2000 дин. годишње.

б) на бицикле са мотором наплаћиваће се 30 дин. годишње.

На моторцикле са мотором до 175% експлозивног ваљка 100.— дин. годишње;

На моторцикле са мотором до 50 см. експлозивног ваљка 150. дин. годишње;

На моторцикле са мотором закључно са 800 см. експлозивног ваљка 200. дин. годишње;

На моторцикле са мотором преко 800 см. експлозивног ваљка 250 дин. годишње.

На приколицу моторциклу 50. динара годишње.

в) На теретне аутомобиле до 500 кгр. носивости 400. дин. годишње

На теретне аутомобиле до 1000 кгр. носивости 700. дин. годишње.

На сваких следећих 500 кгр. носивости 100 динара годишње.

На теретне приколице са 4 точка 200 динара годишње.

На теретне приколице са 2 точка 100 динара годишње.

10) На велосипеде по 20 динара годишње од комада.

11) Такса за преносе некретнина путем купо—продаје, наследства, легата и дарова 1% од вредности.

12) Такса на право ношења оружја 20 динара годишње од једног оружног листа.

Члан 5.

Таксе из члана 4. под 1, 2, и 3 наплаћују за бановинску касу пореске власти, приликом наплате државне таксе, на исти начин као и за државну касу.

Члан 6.

Таксу из тачке 4. члана 4. ове Уредбе наплаћују државни органи надлежни за издавање ловачких карата, а таксе из тачака 6. и 7. истог члана наплаћују државни органи и остале власти надлежне за наплату државних и самоуправних такса, за давање дозвола за сечу као и за наплату закупнина за испашу.

Члан 7.

Таксу из тачке 4. члана 4. на риболовне карте наплаћују средски пољопривредни референти.

Члан 8.

Таксу по тачци 6. члана 4. на сечу шуме, плаћа купац дрвне масе, а власник само у случају кад сам шуму прерађује у циљу продаје

прерађеног материјала. Али ако држава или самоуправа прерађује дрво у властитој режији у циљу продаје, онда оне не подлеже плаћању ове таксе.

Такса се плаћа само на количину посечене шуме у једној календарској, а не према шумско—господарској години.

Члан 9.

Таксу из тачке 5. члана 4. од риболова са Охридског, Преспанског и Дојранског језера наплаћују органи финансијске контроле.

Члан 10.

Наплату таксе из тачке 8. члана 4. врше општинске власти приликом издавања и преноса сточних пасоша. Да је такса наплаћена служиће као доказ поред дневника, у који ће се наплата уводити, још и нарочита напомена на сточном пасошу: да је бановинска такса наплаћена и заведена у дневник са означењем његовог листа и броја што све оверава један кмет општински.

Члан 11.

Наплату бановинских такса из тачака 9., 10., и 12. члана 4. врше управно—политичке власти првог степена приликом регистравања моторних возила и издавања дозвола.

Члан 12.

Од плаћања такса на моторна возила ослобађају се:

1) аутобуси који служе у јавном промету и хотелски аутобуси само за превоз путника од жељезничке и паробродске станице до хотела и натраг;

2) власници теретних аутомобила или ауто—таксија, који са њима непосредно раде и управљају и који им служе као сретство зараде (стално занимање) за издржавање породице. Као доказ ће им служити пријава за разрез пореза од течевине.

3) Моторна возила, која се налазе у магацину ради продаје у колико нису у употреби, с тим да дотичне фирме на једно возило по избору ипак морају платити таксу.

4) Возила моторна која се не употребљавају и која су пломбирана од власти. Она се могу употребити само у циљу пробе приликом продаје и погађања са купцем, али о томе мора бити претходно обавештена власт.

5) Моторна возила јавно—правних тела и добротворних установа о чему мора бити обавештено Финансијско Одељење Вардарске Бановине.

6) Луксузна моторна возила странаца, који пролазе кроз нашу земљу, ако им бављење траје највише три месеца.

Купци моторних возила набављених у првој половини буџетске године плаћају целу на-

пред означену таксу; возила набављена у трећој четвртини плаћају половину таксе, а набављена у четвртој четвртини буџетске године плаћају четвртину ове таксе.

За време док су реквирирана од државе и војске моторна возила не плаћају ову таксу.

Моторна возила за која се плаћа већа такса од 250 динара годишње, ако је на њих три године већ плаћена такса, уживају у следећим годинама, у којима имају плаћати таксу, 25% попушта од прописане таксе. Доказ о томе, да је на извесно моторно возило цела такса плаћена за три године, мора прибавити сопственик.

У колико се при одређивању таксе не би могла утврдити куповна цена моторном возилу, служиће као основ за одређивање таксе цена дотичног типа на тржишту, у месту седишта Бановине, на дан када се такса одмерава.

Члан 13.

Наплату бановинске таксе из тачке 11. члана 4. Уредбе врше судске власти, код којих се врши пренос некретнина.

Члан 14.

Наплата бановинских такса, које су овом Уредбом прописане, врши се код свију власти, у готовом новцу.

За наплату бановинских такса издаће Финансијско Одељење Банске Управе дневнике за уписивање наплаћених сума и признаничне књиге за давање потврде пријема, осим за таксу из тачке 8. члана 4. за шта ће се дати само дневник.

Органи, који врше наплату, дужни су крајем свакога месеца закључити дневник наплата бановинских такса, износ послати поштанским чеком Финансијском Одељењу Банске Управе у Скопљу, а засебно актом известити о пошљају новца ради књижења.

Члан 15.

Надзор о тачној и уредној наплати таксе као и о правилном извршењу прописа ове Уредбе у опште води начелник Финансијског Одељења Краљевске Банске Управе.

У том циљу он може, по одобрењу Бановом, лично или преко нарочитих изасланика вршити повремене прегледе и проверавати како правилност и тачност у погледу наплата такса, тако и уредност у погледу њиховог шиљања Финансијском Одељењу Краљевске Банске Управе.

Старешине оних државних надлештава, која по овој Уредби врше наплате бановинских такса, дужни су водити рачуна да се таксе тачно и уредно наплаћују и да о свакој примећеној неправилности или неуредности најхитније обавештавају начелника Финансијског Одељења Банске Управе.

Члан 16.

За сваку неправилност и неуредност учињену у погледу предаје или одашиљања бановинских такса примењиваће се казне које су законом о таксама прописане за такве исте неправилности или неуредности у погледу државних такса.

Члан 17.

Казнену кривицу, која се казни по претходном (16.) члану, чине лица:

а) која бановинску таксу не плате или намерно избегну;

б) службеник, који није таксу на време наплатио или је уопште пропустио да је наплати.

Члан 18.

Пресуде по таксеним кривицама из ове Уредбе изричу начелници срески у корист бановинске касе. На ову се пресуду може изјавити жалба у року од петнајест дана, Бану Вардарске Бановине, чија је одлука извршна. Жалба са 20 дин. таксе подноси се начелнику среском.

Члан 19.

У погледу злоупотреба са наплаћеном бановинском таксом важе прописи кривичног закона.

Члан 20.

За рад, наплату, контролу и вођење књига о бановинској такси органима, који то врше, припада награда из бановинске касе у износу 5% од постигнуте наплате; сем за наплату таксе за преносе непокретности путем купопродаје, наследства, легата или дарова, где награда износи три од сто.

Исплата ове награде вршиће се на тај начин што ће органи сваког месеца, приликом пошљаја новаца, предвиђену награду задржати и за исту послати своју признаницу, оверену од свога старешине,

Бановинска Трошарина

Члан 21.

У име бановинске трошарине разрезиваће се и наплаћивати:

Од 100 литара пива	динара	60—
Од 100 литара вина	„	100—
Од 100 кгр. екстракта, есенције и етарских уља са алкохолом	„	400—
Од хектолитарског степена шпирита „	„	7—
Од хектолитарског степена ракије „	„	5—
На фина вина заслађена и незаслађена, као и сва друга вина у затвореним боцама од 100 лт.	„	200—
На шампањац од 100 литара	„	500—

На ликер, рум и коњак наплаћиваће се бановинска трошарина само онда у колико није наплаћена на алкохол и есенције садржане у ликеру, руму и коњаку.

Бановинску трошарину разрезиваће и наплаћивати уз наплату своје трошарине, а где ове нема, уз наплату општинске дажбине на робу која се уноси у реон општине — општински судови и сваког месеца слати прикупљене своте заједно са детаљним извештајем непосредно Финансијском Одељењу Банске Управе.

Јачина, тежина и запремина овом Уредбом предвиђених трошаринских предмета устављава се аналого прописима закона о државној трошарини.

Члан 22.

Пореске Управе, које наплаћују непосредне државне порезе, дужне су истовремено са наплаћеним порезима купити и бановинске прирезе, којима је основ државни порез.

Исто тако дужне су пореске управе наплаћивати и бановинске таксе на предмете на које је одређена и државна такса. (Види чланове 5, 6, 7, 8, 9, 10 и 11 ове Уредбе).

Остале прирезе, трошарине, таксе и дажбине, осим оних, назначених у члану 11., наплаћују општински судови, срески начелници и остале државне власти по прописима и на начин који вреде за државне, градске и општинске дажбине.

Наплаћени новац има се сваких 30 дана слати чеком непосредно Финансијском Одељењу Банске Управе.

Камате за на време неплаћене бановинске прирезе, таксе и трошарине рачунају се са 5% од дана доспелости до дана наплате. Овршни трошкови припадају власти која је вршила езекуцију, а рачунају се као и при наплати државног пореза. Камате припадају бановинској каси.

Пореске Управе, и све напред побројаен власти, дужне су почетком сваког месеца послати бановинској каси сав наплаћени прирез, таксе и трошарину заједно са каматама као и оверени препис дневника по појединим врстама прихода Финансијском Одељењу Банске Управе.

Члан 23.

Противу разреза било које врсте бановинских дажбина има странка, у року од 14 дана, право жалбе на Финансијско Одељење Банске Управе.

Члан 24.

Све државне и самоуправне власти дужне су извршавати одредбе ове Уредбе.

Члан 25.

Лица, која се огреше о било који пропис ове Уредбе, казниће се новчаном казном од 50—1000 динара, односно у случају немогућности наплате затвором од 1—20 дана.

Ако је прекршајем причињена и прикрата бановинских дажбина има се странка осим тога осудити и на троструки износ прикраћене бановинске дажбине.

Казне се наплаћују у корист бановинске касе.

Све казне изричу начелници срески, противу чијих пресуда има места жалби Бану у року од 15 дана. Такса за жалбу је 20 динара. Одлуке Банове су извршне.

Члан 26.

Спровођење ове Уредбе поверава се Финансијском Одељењу Банске Управе.

Члан 27.

Ова Уредба ступа у живот кад је одобри Министар Финансија, а добија обавезну снагу 1. априла 1930. године.

VII Број 9738

25 марта 1930 године
Скопље

Бан
Вардарске Бановине
Жив. А. Лазнић, с. р.

Ова је Уредба одобрена решењем Господина Министра Финансија Бр. 15783 од 16. априла 1930. године.

У П У Т

О утрошку серума у Вардарској Бановини сходно §-у 4 и 5. Закона о контроли лекова биолошког порекла

Чл. 1.

Сви државни, бановински и самоуправни лекари Вардарске Бановине, добијају бесплатно признате серуме за лечење заразних болести, под условом, да их бесплатно дају и убризгавају болесницима, којима су потребни.

Чл. 2.

Све потребне количине серума за Вардарску Бановину набавља одељење за Социјалну Политику и Народно Здравље из Хигијенског Завода у Загребу, на терет предвиђених кредита у бановинском Буџету за Вардарску Бановину.

Чл. 3.

Серумима руководи и чува их по пропису Хигијенски Завод у Скопљу. Да би се олакшало брзо снабдевање лекара потребним серумом, Хигијенски Завод у Скопљу уступаће потребне количине серума Домовима Народног Здравља Вардарске Бановине.

Чл. 4.

Дужност Дома Народног Здрава је:

- а) Да снабдевају лекаре најпотребнијом количином серума;
- б) Да благовремено требају серум из Хигијенског Завода у Скопљу;

в) Да месечно извештавају Хигијенски Завод у Скопљу о потрошњи серума.

Чл. 5.

Хигијенски Завод у Скопљу према примљеним податцима из т. 4. достављаће одељењу за Социјалну Политику и Народно Здравље целокупан месечни извештај, исто тако ће благовремено од одељења за Социјалну Политику и Народно Здравље тражити нову набавку серума, када раније набављени буде на измаку свог утрошка.

Чл. 6.

Сви лекари, који имају право на серуме, требоваће исте од најближег Дома Народног Здравља и не смеју их никад у великој количини требовати. У случају да се појави јача епидемија, лекар ће накнадно требовати потребне количине.

Чл. 7.

Лекари морају о утрошку серума водити нарочиту књигу а за сваку врсту серума посебице, која има да садржи: а) Редни број; б) Датум; в) Име и презиме; г) Место одакле је оболели; д) Од кад је болестан; њ) Доза убризганог серума; е) Судбина оболелог.

Чл. 8.

Сви лекари ће достављати тромесечни извештај о употреби примљених серума са свима подацима из књиге о утрошку серума директно одељењу за Социјалну Политику и Народно Здравље

Чл. 9.

Серуми се морају држати у просторији са средњом и уједначеном температуром на сувом месту, заклоњеном од сунца и светлости. Ова просторија мора бити погодна за ветрење.

Чл. 10.

Лекар, који се огреши о овај правилник, нарочито о чл. 1. биће кажњен по члану 33. Закона о уређењу Санитетске струке и о чувању народног здравља.

Чл. 14.

Упут ступа на снагу са обнародовањем у Службеним новинама Вардарске Бановине.

18. априла 1930 год.

Скопље.

Бан

Вардарске Бановине
Жив. А Лавић, с. р.

Тумачење прописа чл. 54 финан. закона за 1930—1931 год.

Министарство Финансија Опште Одељење, актом својим Бр. 20272 од 14 априла 1930. год. доставило је следеће:

„Господин Министар Пољопривреде и Вода актом Бр. 21 550/1 доставио ми је да су се појавила разнолика тумачења прописа чл. 54. Финансијског закона за 1930/31. годину, који предвиђа одлагање извршења одредаба §. 43. 46 и 47 Закона о унапређењу пољопривреде, до 31. марта 1932. године, услед чега су многе пољопривредне установе, расадници, пастувске и друге станице остале без потребних материјалних средстава. Да би се избегле рђаве последице оваквог тумачења, споразумно са Министром Пољопривреде и Вода издајем следеће објашњење:

1) да се одредба §. 54. финансијског закона за 1930/31. год. не односи на издатке, који су потребни за већ постојеће уредбе на пр. за расаднике, пастувске и сличне станице и т. д.

2) да општине, које не траже снижење општинских доприноса к општинској пољопривредној заклади (§, 47. тач. 5. Закона о унапређењу пољопривреде од 6. IX 1929. године.) имају тај допринос употребити за означене цели.

3) да се дохотци општинске пољопривредне закладе који су означени у §. 47. тачка 1, 2, 3, 4, и 6 Закона о унапређењу пољопривреде, имају безусловно издвајати општинској пољопривредној заклади и трошити у смислу општинског прорачуна.

Моли се Краљевска Банска Управа данастане да се ово тумачење чл. 54. фин. закона за 1930/31. годину обнародује у службеним новинама и стара се да се исто правилно извршује“.

Из канцеларије VII. Финансијског Одељења Краљевске Банске Управе Вардарске Бановине. VII, Бр. 73449 од 25. априла 1930 год. у Скопљу.

Постављења

Господин Бан Вардарске бановине својим решењем I. Бр. 9115 од 23 априла 1930. год. поставио је за економу рачуновођу при селекционој пољопривредној станици у Скопљу са правима чиновника III категорије III групе 3 степена основне плате и 75% редовне станарине на терет бановинског буџета г. Пиљојчића Новака из Врдила среза жичког бившег средског пољопривредног референта.

Решењем Господина Бана Вардарске бановине I. Бр. 9114 од 22. априла 1930. год. уважена је оставка на бановинску службу Грковићу Љубомиру, дневничару помоћнику расадника среза подримског у Ораховцу.

Лицитација у Болници у Битољу

ОГЛАС

У Економату Бановинске Болнице Вардарске Бановине у Битољу одржаће се на дан 5. јуна 1930. год. у 11 часова пре подне прве усмене лицитације за набавку животних намирница, потрошног материјала и осталих ситних потреба Болнице за време од 1. јула до 30. септембра 1930. год. закључно и то:

1. За хлеб на суму око	8.400.—	дин.
2. За месо и маст	21.360.—	”
3. За бакалук	24.095.—	”
4. За поврће, вариво и зелен	8.055.—	”
5. За млеко пресно и кисело и остале млечне производе	7.765.—	”
6. За мртвачке сандуке	2.200.—	”
7. За остале ситне потребе	3.200.—	”
Свега	75.075.—	”

Ако прве лицитације не буду успеле било из којих разлога, друге лицитације одржаће се истим редом и на истом месту на дан 25. јуна 1930. године.

Условне и све законске прописе заинтересована лица могу видети сваког дана у канцеларији економика болнице.

Кауција се полаже пред комисијом која врши лицитацију пре лицитације као и на дан лицитације до 10 часова пре подне и то наши поданици полажу 5% а страни 10% од горе означене предрачунске вредности.

Позивају се заинтересована лица да одређеног дана предстану болничкој канцеларији до 10 часова пре подне. Собом имају донети сва документа која се траже ст. 6. чл. 13. Правилника за извршење одредаба из одељка „Б.

Уговори и набавке“ Зак. о Држав. Рачунов. по прописаној форми.

Из канцеларије Бановинске Болнице Вардарске бановине у Битољу Бр. 521 од 30. IV. 1930. год. 1—3

Нижа пољопривредна Школа у Лесковцу

I.

Оглас за надметање за одео и обју

Управа Ниже Пољопривредне Школе у Лесковцу на дан 23. маја ове године одржаће јавну лицитацију у хотелу „Солун“ за израду 62 пари летњег одеа од сегелтуха; 62 пари кожних ципела; 62 сламених шешира; 60 комада креветских чаршава и 30 комада сламарица за питомце ове школе.

Услови и мустре могу се видети сваког радног дана пре и после подне у канцеларији Управе као и на сам дан лицитације.

Позивају се заинтересовани да узму учешћа на лицитацији.

Из канцеларије Управе Ниже Пољопривредне Школе у Лесковцу Бр. 462.

II.

Јавно Надметање за хлеб и месо

Управа Ниже Пољопривредне Школе у Лесковцу на дан 22. маја ове године одржаће јавну лицитацију у хотелу „Солун“ за набавку хлеба и меса од 1. јула па закључно до 31. децембра ове године за питомце ове школе.

Услови се могу видети сваког радног дана пре и после подне у канцеларији Управе, као и на сам дан лицитације.

Позивају се заинтересовани да узму учешћа на лицитацији.

Из канцеларије Управе Ниже Пољопривредне Школе у Лесковцу Бр. 461.

НЕСЛУЖБЕНИ ДЕО

Лепоте Југославије

Немачки лист Моргенпост, који излази у Берлину, објавио је, недавно овај симпатичан чланак о нашој земљи:

Велики делови Југославије живе готово искључиво од саобраћај странаца. Према томе, саобраћај странаца представља веома важну грану југословенске привреде, тако да није никакво чудо, што и држава и друштва у Југославији чине све напоре са своје стране да би у што већој мери развили овај део југословенског привредног живота. Југословенима полази доста јако за руком ово развијање туризма у њиховој земљи, јер је Југославија ретко богата земља у погледу природних лепота. Ју-

гославија просто сачињава идеалну земљу за туристичку индустрију. На једном релативно малом простору налазите најразличније климатске и метеоролошке зоне: високе планине и дубоке долине, алпинске пределе и веома разгранате широке удолице поред морске обале. Осим тога, Југославија је туристички и културно-историјски још неоткривена земља са многобројним оригиналним и дивним пределима. Остатци старе средњовековне културе леже поред готово непознатих споменика из далеког и мистичког византијског доба, а патријархални словенски обичаји мешају се са тајанственим обичајима Оријента, кога неизопаченог можете наћи данас још једино у Југославији. Словеначка пружа ванредне лепоте као алпинска земља, а она има то преимућство над

другим алпским покрајинама у Европи, што је туристичко уживање у њој много јевтиније но ма где у Европи. *Што се тиче Далмације то вам је прави рај и по клими и по природним лепотама. Без околицења може се рећи да Далмација данас преставља један од најинтересантнијих и најлепших крајево у целој Европи.* Босна и Јужна Србија, као и остали делови Југославије такође су богати у природним лепотама. Потребно је само да се још доста учини у погледу подизања саобраћаја, па да Југославија постане најомиљенија земља туризма на нашем континенту. Али, и при садашњем стању ствари, Југославија је једна од најинтересантнијих, а пре свега најјевтинијих туристичких земаља у Европи.

Јужна Србија

Угледни француски лист „Журнал де Деба“, који излази у Паризу, доноси у своме броју од 25 марта ове године следеће:

Нема у Европи интересантније земље, за путника и истраживача, од Јужне Србије, где су се помешали најсавременији изгледи наше цивилизације са најчуднијим преостатцима источњачке беде. И у овим крајевима, указује се активан и напредан живот. Ред влада и на путевима, дебарским и пећским, нестали су последњи бандити, качаџије. Према Бугарској, општа добра воља, уређење питања двовласничких имања, осигуравају безбедност. Дуван, опијум, сточарство доносе богатства. И Скопље, метропола ове земље, напредује, муслиманско и хришћанско, архаично и савремено. За становање ничу хотели; за приступ отварају се путеви. Велики жељезнички пут Баоград—Скопље сад се удвостручава једном линијом која преко Крајева и Рашке хоће да иде на Митровицу и да настави даљи пут ка Албанији и Јадрану. Железнице са уским колосеком замењују железнице са нормалним колосеком. Мрежа путева попуњује се и аутобуси додирују најудаљеније вароши, Волео бих да видим више Француза да посете Јужну Субију, где их толике симпатије очекују.

Тодор Крајничанац

Опијум и наш Југ

Довољно нам је познато из јавности, да је опијумско питање, једно од најважнијих привредних питања за наш класични Југ.

Опијум, то је једна биљка, која се гаји, у овим крајевима, од пре шездесет година. Ову биљку пренео је из Анадолије — Мале Азије, и донео у наше крајеве, чувени Назив бег. Први пут је била посејана код Кочана.

У првим годинама ишло је доста тешко, али земљорадници, увидевши њезину велику

вредност, почели су је сејати и гајити, тако да 1880. године опијум се већ почео сејати и по овим срезовима: велешком, кавадарском, неготинском, штипском, скопском, радовишском, струмичком и кумановском. Годишња производња опијума варира је 1900—1908 год, 200 до 250.000 килограма.

Процентуално готово сви срезови су скоро једнако производили, али квалитативно један од другог су се разликовали. По проценту опијума даје највише велешки и кавадарски срез, што у овим срезовима достиже опијум између 13—15% морфина, а у осталим срезовима варира од 11—10 постотака.

Од 1919—1924 опијум се је врло слабо гајио, прво што је била врло слаба тражња и друго због тога што је било великих стогова неизвезеног опијума за време ратова, и тек је почео да се нагло сеје од 1925. године на овамо и благодарећи благој зимској клими имаћемо одличну бербу, која ће изнети близу 300.000 килограма.

Трговина опијума до пре извесног времена може се слободно рећи, да је била искључиво дережирана из Солуна и то од фирме Шалома, Винко Салтијела, али од 1925. године на овамо наши су извозници опијума створили директну везу са страним хемијским фабрикама и тиме успеше да постепено елиминишу Солунско тржиште од препродаје нашег опијума, тако да се сада наш опијум извози као Југословенски производ, а не као производ Грчки.

Наш се опијум највише тражи на страним тржиштима једино ради тога што је он својим квалитетом и својим садржајем морфина најбољи, те се може најбоље употребити за прављење разних медецинских лекова и медикамената.

Као што мало пре наведох, опијум за нашег земљорадника је најбољи и најрентабилнији усев, само због тога што обрађивачи опијума долазе до својих трошкова и новаца најбрже и најлакше и то најдаље до јуна месеца, и друго то је, што се од једног хектара посејаног земљишта са опијумом добије прихода око 10.000 динара, док макакви пољопривредни усеви једва дају четвртину од горње зараде.

Али да би један земљорадник ове резултате могао постићи, треба му осигурати извешан капитал ради обрађивања и скупљања мака, те зато нужан је јефтин и приступачан кредит, који неће бити скопчан формалностима и банкарским процедурама.

Ове године, захваљујући Хипотекарној Банци, произвођачи опијума осигурани су врло погодним и јефтиним кредитом, али надам се да ће и Аграрна Банка увидети значај производње ове биљке и притећи у помоћ за решавање овог врло важног привредног проблема на Југу, са давањем јефтиног и приступачног кредита без посредника.

Аграрна Банка мора дати своју максималну помоћ директно произвођачима ове племените биљке а не посредницима, односно банкама.

Да би се решило ово питање, мора се трговина са опијумом национализирати и елиминисати од такозваног монопола Шаломовог, јер ће само тада произвођач опијума доћи до бољих зарада.

Зато је потребно организовати домаће извознике и пружити им потребан, јефтин и приступачан кредит, а ово може давати Народна Хипотекарна и Аграрна Банка, са малим каматним стопама. У вези с тим треба створити и ломбардне магацине, а на другој страни организовање произвођачких задруга по селима и градовима, који се баве гајењем опијума, јер ће се само тако обезбедити брже добијање кредита а уз то појачати привреда у овом правцу рада.

Конгрес Словенских Географа и Етнографа у Скопљу

У среду 7. маја ове године допутовало је у Скопље преко стотину шездесет професора географије и етнографије и то Руса, Пољака, Чехословака, као и многи из наше државе, за тим французи и других ради одржавања трећег словенског географско-етнографског конгреса. Скопска општина је припремила конгресистима леп дочек, којима је приредила банкет у Официрском дому, на који су позвани географи и они који имају заслугу за географију Јужних крајева.

Излетници су разгледали Скопље, обишли ужу околину, па су се, у петак преко Косова, упутили на наше Приморје, одакле ће после посетити Љубљану и Загреб.

Књижевност

Братство књига 29, свески XXIV, Београд 1930 год. страни 201.

Овај часопис Друштва Светог Саве, који излази годинама под уредништвом Др. Јована Хаџи Васиљевића, обилује као и све књиге, врло разноврсном и пробраном садржином. Интересантни су чланци и прилози од Ст. Станојевића: *Битка код Вембужда*, и Љубомир Ковачевић; Зар. Р. Поповић *Национални Апо-*

стол; Др. Душан Поповић: *Турске казне за Хајдуке*; Јован М. Јовановић: *Наши под туђином и Црвени Султан*. Ова лепа књига, корисна и за шире слојеве, може се добити у Друштву Светог Саве.

Кокошија колера [тифоид]

Заразна болест од које оболева сва домаћа живина. Јавља се обично лети и с јесени. Међу кокошијим болестима колера је најопаснија болест, јер се брзо шири и живина у масама цркава. Грло, које оболи од колере, ретко остане живо. Знаци болести су: млитавост, куњање, опуштена крила, пролив. Оболено грло за дан а најдаље за три дана угине. Зараза се шири инфекцијом: изметином од болесне живине; крвљу, месом цркнуте живине, водом која је загађена и т. д. Лечење је искључено. Најбоље је убити оболело грло и дубоко закопати. Ширење се заразе може спречити: издвајањем здравих од болесних грла, калемљењем серумом противу колере при чему заштита траје свега три недеље, те се калемљење мора понављати, дезинфекцијом живинарника, одржавањем примерне чистоће и т. д. Код нас се на селу не обраћа готово никаква пажња кад колера удари у живину. Угинула живина баца се на улицу, у суски поток, на утрину, ђубриште и т. д. те се болест још већма шири и наноси огромне штете, што иначе не би био случај када би се предохраном и заштитним мерама које напред помесмо више пажње обратило.

Спискови на основу чл. 27а и 27б Правилника о употреби народне снаге за грађење и одржавање самоуправних путева могу се добити по врло умереној цени у

Књижари ВАСИЛИЈА ДИМИТРИЈЕВИЋА
Скопље — улица Краља Петра.

Из Инвалид. Задруге

Досадањи благајник Инвалидске Занатске Кредитне Задруге Гавра Цветковић, поднео је оставку на ову дужност и према томе престао је бити благајник, о чему се инвалиди извештавају.

Из канцелтрије Инвалид. Занат. Кредитне Задруге у Скопљу
2—3

Власник Службеног Листа је Банска Управа Вардарске Бановине у Скопљу. — Уредник по овлашћењу Банске Управе, Симић Стеван, директор гимн. у пензији, Кеј Краља Александра 117 Штампарија и Књиговезница Василија Димитријевића -- Скопље, Краља Петра -- Телефон 182